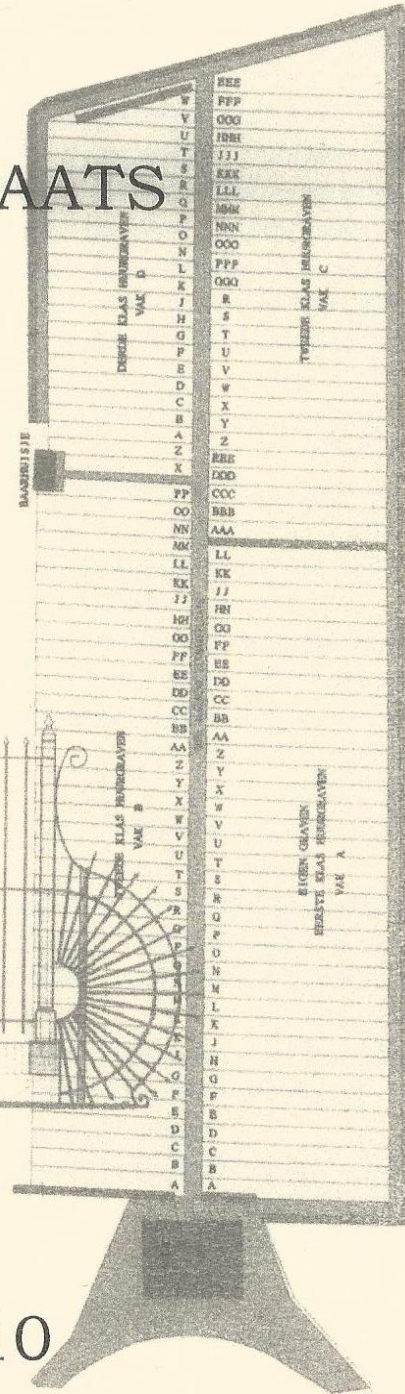


STICHTING OUDE BEGRAAFPLAATS GOUDA



jaargang 11
nummer 21
voorjaar 2010

Na een lange winter komt de natuur weer tot leven. Ook op de oude begraafplaats in Gouda.

Vele van de buitenactiviteiten lagen noodgedwongen stil. Nu de dagen lengen zult u ons weer vaker aantreffen op zaterdag op de oude begraafplaats waar vele werkzaamheden wachten. Ons bestand van vrijwilligers is beperkt in omvang en een van de trouwe medewerkers gaat ons verlaten in verband met een verhuizing naar elders. We hebben dan ook behoefte aan een aantal vrijwilligers die op zaterdag de handen uit de mouwen willen steken. Mocht u zelf willen helpen, meldt u aan, mocht u iemand kennen die zou willen helpen geef zijn naam aan ons door of vraag hem/haar zelf.

We zijn aan het om ons aan te sluiten bij Gouda.net een web site van het streekarchief en Museumgouda, om via die website al onze informatie beschikbaar te maken voor belangstellenden. Buiten de informatie van nieuwsbrieven en gegevens over de graven zou daar ook plaats moeten komen voor alle informatie die we hebben gekregen voor ons jubileumboek.

Door het historisch platform wordt in het kader van de cursus Goudologie ook een cursus "Gouda en de dood" gegeven waarbij de deelnemers zoeken naar informatie over graven waar we niets van weten. Dit levert vaak mooie werkstukjes op die we u zeker niet willen onthouden.

Ik spreek de wens uit dat we dit jaar ook weer kunnen vertrouwen op de steun van onze donateurs, de vaklieden die ons bijstaan en Cyclus die ons met raad en daad ondersteund in beheren van ons mooie monument.

Maarten Verkleij, voorzitter

Bericht van de penningmeester.

Eén van de bijzondere monumenten, die we in Gouda bezitten is de Oude Begraafplaats aan de Vorstmanstraat.

Vele bekende en onbekende Gouwenaars hebben daar hun laatste rustplaats gevonden.

Het bestuur van de Stichting Oude Begraafplaats heeft o.a. op zich genomen de zerken van de graven op te knappen en bij te houden, en aandacht aan dit monument te schenken.

Gelukkig hebben we veel donateurs, meestal nabestaanden, die lid zijn van de Stichting en daar ieder jaar een contributie voor betalen. Wij danken allen voor de ontvangen gelden! Al het geld dat we ontvangen wordt besteed aan de begraafplaats. Al het werk op de begraafplaats wordt verricht door vrijwilligers.

Nu zijn er sommige donateurs, die vaak onwetend, hun bijdrage nog niet betaald hebben. Zij krijgen bij deze nieuwsbrief een herinneringsacceptgiro toegestuurd.

Dit jaar kunnen wij een extra bijdrage goed gebruiken, daar we voor de doodgeboren kinderen, die hier begraven zijn, een monumentje willen oprichten. (U kunt daar elders in deze nieuwsbrief over lezen).

Wilt U bij deze bijdrage op giro: 8033902 t.n.v. S.O.B., Gouda, vermelden: kindermonument.

Met vriendelijke groeten,
Namens het bestuur.

Henk van Reenen.

Introductie nieuwe secretaris.

Graag wil ik mijzelf voorstellen als nieuw bestuurslid /secretaris bij de Stichting Oude Begraafplaats. Mijn naam is Gerda Verhoef-Swager. Als bibliotheekmedewerker van destijds Bibliotheek Korte Akkeren in de Garensponnerij raakte ik vanwege een tentoonstelling over de wijk beter bekend met deze prachtige begraafplaats. De foto's die Anke Ligteringen maakte voor het boek Levend Monument, met de tekst van Inez Meter, spraken mij erg aan. De voorwerpen uit het Baarhuisje die wij als bibliotheek mochten lenen trokken ook de aandacht van onze leners en de tentoonstelling werd een groot succes.

Tijdens een Open dag ontdekten mijn broer en ik dat onze opa Cornelis Swager ook op de Oude Begraafplaats begraven is, waarmee er een directe betrokkenheid ontstond. Tijdens de crisistijd is onze opa met zijn gezin vanuit Noord-Holland vertrokken naar de regio Bodegraven-Gouda, waarbij hij later werk heeft gevonden als tolbaas op de Oude Tol van de Bodegraafsestraatweg in Gouda.

Ik lees al jaren graag de verhalen in de Nieuwsbrief over al die, soms, vergeten namen en de mensen die daarachter tevoorschijn komen. Daar gaat heel wat speurwerk in het Streek Archief aan vooraf en ik ben door mijn nadere kennismaking onder de indruk gekomen. Er wordt heel veel tijd en moeite door de bestuursleden en vrijwilligers in de begraafplaats gestoken.

Gerda Verhoef-Swager

Een reisnotitie uit het Hoge Noorden

Tijdens een bootreis langs de kust van Noorwegen kwamen we in de Haven van Trondheim om te voet de stad te verkennen. En dan staat de Domkerk als eerste op mijn programma. Indrukwekkend.

De belangstelling ging daarna naar de grafzerken daarbuiten, zoals te verwachten trof ik daar zerken met naam en data.

Het trof mij tevens daar te lezen het beroep dat zij tijdens hun leven uitoefenden. De vermelde ambachten gaven iets weer van hun persoonlijkheid en ik noteerde: lokomotivförer

handelsmand

conditor

kjopmann

stasjonsmester

vaktmester

murmester

juveler

laerer

dampskibförer

kontorsjef

maleremester

ciselör

urmaker

guldsmed

bokholder-privatbanken

terzij een aparte steen voor de domkirkarkitekt Helge Thus en een malerinne Greta Thus.

(door de namen van de beroepen hardop te lezen komen die ons bekend voor)

Met enige e-mail inspanning heb ik dit voor de welwillende lezer getypt. I.M.

Werkzaamheden O.B.G.

Wil en Koos Massar hebben het A- en B veld en als laatste het D-veld uitvoerig beschreven en geïnventariseerd.

Op het C- en D veld zijn een groot aantal graven gerestaureerd. Gebroken stenen werden gelijmd en onderstenen omhoog gehaald, waardoor bloembakjes en ornamenten in het zicht kwamen.

Het strooipad is helemaal hersteld. Als eerste is er een onderlaag van gronddoek aangebracht. Daarna is het geheel met steenslag afgewerkt, waardoor het pad weer goed te belopen is.

C.v.M.

Gedenkteken

"niet tot leven gekomen

de kleinen

die hier rusten

Deze tekst is straks te vinden op het te plaatsen monumentje voor deze kinderen. Op de oude begraafplaats vindt u, voorbij het midden rechts, een leeg veld zonder zerken, na onderzoek is gebleken dat daar veel kinderen zijn begraven: vroeggeboortes, miskramen en doodgeborenen, veelal zonder naam.

Om al deze naamloze kindertjes te gedenken heeft het bestuur besloten aldaar een eigentijds gedenkteken te plaatsen.

Er is contact gezocht met de Goudse kunstenares Carina Mathot en de steenhouwer Nico Koning, die beiden enthousiast reageerden op het idee. Er werd op papier een ontwerp gemaakt en daaropvolgend een maquette. Het betreft een glasobject met gekleurde pigmenten.

De pigmenten hebben een kleurrijk en open karakter. Onder het object zal een spiegel geplaatst worden, waardoor de hemel wordt weerspiegeld in de aarde.

De Goudse steenhouwer Nico Koning zal bovengenoemde tekst verwerken op de beschermende ombouw van Belgisch hardsteen.

Het kwetsbare oppervlak krijgt een weer- en vandaalbestendige glasplaat.

Begin september verscheen in het Algemeen Dagblad een interview met Carina over dit kunstwerk terwijl Gouwestad TV van 8 t/m 14 november daaraan een uitzending heeft gewijd met diverse gesprekken rond dit kleine monument en beelden van onze begraafplaats. Het bestuur hoopt dit monument in het voorjaar 2011 te plaatsen; zie onze volgende nieuwsbrief.

I.M., met dank aan G.V..



De maquette van het gedenkteken.

Via uitzending gemist van Gouwestad TV kunt het programma alsnog bekijken. www.gouwestad.nl

Een oplettende lezer heeft ongetwijfeld geconstateerd, dat de nieuwe vrijwilligster ook secretaris is.

Is zij vrijwilligster?

Is zij secretaris?

Ja, Gerda is onze nieuwe secretaris geworden.

Na 5 jaar secretaris-schap heb ik de secretaris-pen aan Gerda mogen doorgeven.

Ik dank U voor het vertrouwen dat U in mij heeft gehad.

Ik wens Gerda veel succes.

Bieneke van Wely

Toch is er één gedenkteken voor een doodgeborene.

Op de begraafplaats achteraan is een graf aanwezig met een klein ovale steen erop. Op de steen is een naam en een datum te lezen met daar boven een kruis.

Om meer informatie krijgen over het graf en wie daar ligt begraven, is een kort onderzoek gedaan in het Groene Hart archief aan de Groeneweg.

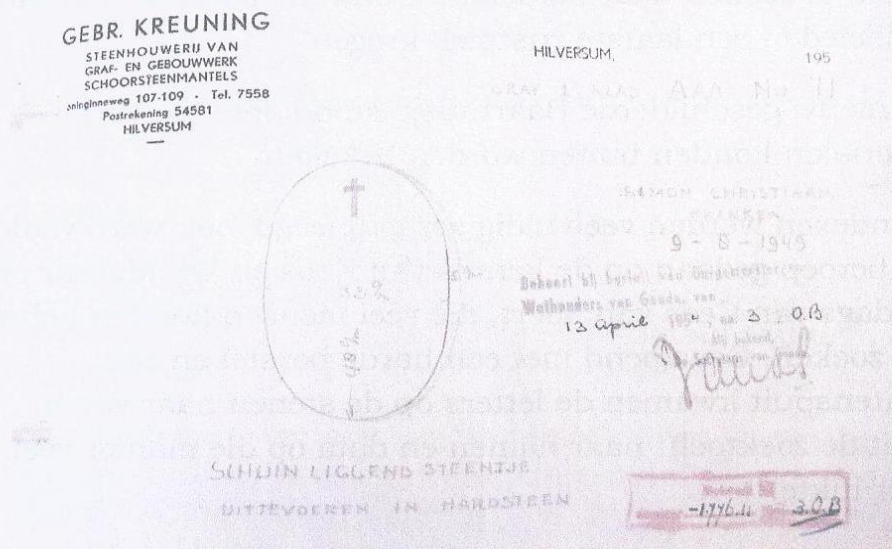
De naam en een datum waren bekend, dus werd in de tienjarige tafels van overlijden de overlijdensakte opgezocht en gevonden.

Het kind, een jongen, was als levenloos aangegeven bij de burgerlijke stand.

In mei van dit jaar, waren mijn vrouw en ik in het archief bezig met het fotograferen van aanvragen voor het plaatsen van grafstenen. Bij een aanvraag zat de ontwerpschets voor de steen erbij en dat bleek van dit grafje te zijn.

Als vroeger in een gezin een doodgeborene kind te wereld kwam, mocht vaak de moeder het kindje niet zien. Het kreeg geen naam. Je moest het maar vergeten en niet meer aan denken. Het kindje werd anoniem begraven.

De ouders van dit jongetje hebben hem een plekje in hun leven gegeven. Hij mocht niet vergeten worden.



Boven: De ontwerpschets

Links: Het grafsteentje

*Simon Christiaan Franken
9-8-1949*

Zijn graf is te vinden op de laatste rij, rechts, tegen de Bosweg aan.

K.M.

Open Monumentendag 2010.

Tijdens de jaarlijkse Open Monumentendag van 11 september was er ook bij de Oude Begraafplaats Open Dag.

Veel van de 88 belangstellenden maakten gebruik van de gelegenheid informatie te krijgen, rond te dwalen op de paden, te zoeken naar beroemde Gouwenaars of te zien waar familieleden een laatste rustplek kregen.

Het nieuw geschilderde Baarhuisje stond open en veel materialen konden buiten worden bekeken.

De indexen werden veelvuldig geraadpleegd, ook werd vaak een beroep gedaan op de kennis van Koos en Wil Massar en 's middags van Cees van Miert, die veel mensen konden helpen met zoeken. Gewapend met een harde borstel en een plantenspuit kwamen de letters op de stenen naar voren, zodat de zoektocht naar namen en data op die manier veel beter lukte.

Ook was de maquette van het kindermonumentje te zien, U kunt daar elders in deze nieuwsbrief over lezen.

G.V.

Op 6 november 1944 werd Wilhelmus Noordegraaf gedood door een bominslag in de Graaf van Bloisstraat. Hij is op onze begraafplaats begraven op veld D, rij 0, grafnummer 6. De steen op zijn graf draagt de naam Wilhelmus Kleinheerenbrink. De geboorte- en overlijdensdata van beide jongens zijn gelijk, Wilhelmus Kleinheerenbrink komt niet voor in de burgerlijke stand van Gouda, alleen op de steen. Wie kan ons vertellen wat hier aan de hand is?

Goudologie II – Gouda en de Dood.

Op de vier zaterdagen in februari van dit jaar werd voor de tweede keer een cursus Goudologie II voor gevorderden gegeven waarin deze keer de dood centraal stond.

De mensen die met de cursus Goudologie hun diploma hadden behaald, konden zich hiervoor inschrijven.

Binnen korte tijd zat de cursus vol.

De vier docenten waren:

6 februari: Paul Abels

Gouwenaars en hun gedachten over de dood.

13 februari: Nico Habermehl

Economie en sociologie van de dood.

20 februari: Henny van Dolder

Begraven in en om de Sint-Janskerk

27 februari: Ed van Rossum

Begraven na 1830/ De Algemene Begraafplaats aan de Vorstmanstraat.

De cursisten moesten ook een onderzoek doen waardoor zij in aanraking kwamen met het werk van enkele bestuursleden. Er waren twintig graven uitgezocht waarover weinig of niets bekend was. De cursisten kozen een graf uit de lijst om zoveel mogelijk gegevens over de begraven persoon/personen te weten te komen.

Hiervoor verzorgde Coretta Wijbrans op negen februari een introductie avond over het Streek archief Midden-Holland. Immers niet alle cursisten waren bekend met de werkwijze in het archief.

De vierde en laatste les werd door Ed van Rossum gegeven in het schipperswachlokaal. Er waren vijftien deelnemers. Met een power-point presentatie werden de verschillende facetten van het begraven na 1830 toegelicht. Als een echte schoolmeester hield hij de aandacht van de cursisten vast. Na de les ging iedereen naar de Begraafplaats en gaf Ed een rondleiding. Na afloop van de rondleiding werden de resultaten van de onderzoeken verzameld. Aan een aantal geselecteerde graven werd een bezoek gebracht.

Uit de werkstukken bleek dat de cursisten hun opdracht enthousiast en gedegen vervuld hadden.

Een aantal mensen wil graag zelfstandig de zoektocht naar hun eigen wortels ondernemen.

Al met al hebben de docenten met de cursus "Gouda en de dood" weer goed werk geleverd waardoor de cursisten hun kennis over Gouda hebben vergroot.



Een Goudoloog vertelt aan de andere Goudologen zijn bevindingen over Jan van Kranenburg, "zijn graf" op A.o.4,5.

K.M.

Nawoord

Op zaterdag 23 oktober werd in de Garenspinnerij het eerste lustrum van de cursus Goudologie gevierd met een terugkomdag. Wij waren als lid van het Historisch Platform vertegenwoordigd met een tafel. Wij hadden veel toeloop van de Goudologen.



v.l.n.r. Kees van Miert, Severt Berg, Koos Massar

Op zaterdag 30 oktober heeft een groep mensen van de Partij van de Arbeid de bladeren op de paden aangeharkt op de begraafplaats. Zij zijn van 9:00 tot 12:00 bezig geweest. Er werd met plezier gewerkt.